

Nemzetpolitikai összefoglaló

2012. 31. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Bevezethetik a választási feliratkozást

Bevezetik az előzetes feliratkozást az országgyűlési választásokon, erről a szeptemberben kezdődő ülészakon dönt a parlament – jelentette be Orbán Viktor miniszterelnök pénteken a Kossuth Rádió 180 perc című műsorában, ahol arról is beszélt, hogy a külföldi magyarok esetében a levélben szavazás általánossá tételét tartják ésszerű megoldásnak. „Aki a választásokon részt akar venni, annak fel kell iratkoznia, és ha ezt megteszi, akkor a jelöltállítás első pillanatától kezdve minden információt, ajánlási lehetőséget megkap. Aki pedig nem akar részt venni, az kívül marad ezen, és őt nem fogják zargatni választási akciókkal, az nem fog szórólapot vagy kopogtatócédulát kapni. A nagy vita inkább azon van, hogy azok esetében, akik feliratkoztak, kötelezővé tegyük-e a részvételt” – mondta Orbán Viktor. A feliratkozás alapján – folytatta – jóval a választások előtt tudni fogják, hogy a magyar választópolgárok hány százaléka dönt úgy, hogy részt vesz a szavazáson. A miniszterelnök arról is beszélt, hogy a külföldi magyarok esetében azért van szükség a feliratkozásra, hogy egyáltalán létrejöjjön a választói névjegyzék. Ők levélben szavazhatnak majd az államhatáron kívül.

Orbán Viktor Tuszványoson: „jól döntsenek” Románia polgárai a népszavazáson

„Jó döntés” meghozatalára biztatta Románia polgárait szombaton, Tusnádfürdőn Orbán Viktor. A magyar miniszterelnök a 23. Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor zárónapján rendezett politikai fórumon tartott előadást a több mint ezer fős hallgatóság előtt. Orbán Viktor hangsúlyozta, nem avatkozhat bele abba, hogy a bukaresti „bicskázás” után ki marad talpon, és „kit hoznak ki a bálteremből”, de aggodalommal tölti el, amit lát. „Arra kérném a magyarokat, hogy érezzék át a történelmi helyzet súlyát, és az ezzel kapcsolatos személyes felelősséget is. Azt kívánom a románoknak is, és az itt élő magyaroknak is, hogy jó döntéseket hozzanak, például úgy, hogy nem hoznak döntést” – jelentette ki a miniszterelnök. Orbán Viktor elmondta, azért vállalt stratégiai partnerséget Tőkés Lászlóval és az Erdélyi Magyar Néppárttal (EMNP), mert néhány rendíthetetlenül képviselt cél – mint például az autonómia – szövetséget hozott létre közöttük. „Stratégiai szövetségben vagyunk, és kívánok sikert számukra, de nem kívánok konfliktusba keveredni azzal a 80 százaléknyi magyarral, akik a Romániai Magyar Demokrata Szövetségre (RMDSZ) szavaztak. Úgy tegye a miniszterelnök a dolgát, hogy a magyar eszmék irányában való elmozdulást és az itteni magyar egységet is szolgálja” – összegezte a feladatot. Az erdélyi magyar összefogásra vonatkozó kérdésre azt hangsúlyozta, hogy az összefogáshoz erő kell. Kétségbeesettségből, szétesettségből, töredékpártokból nem jön létre erő. Azért tartotta nehéznek az Erdélyi Magyar Néppárt dolgát, mert egy erős RMDSZ-szel szemben próbál néhány ügyet győzelemre vinni. A román politikusok közül Traian Băsescu felfüggesztett államfő került a legközelebb az erdélyi magyarokhoz – vélekedett előadásában Tőkés László EP-képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT). Az EMNT elnöke a sportból vett hasonlattal írta le a romániai magyar összefogás

esélyeit. Kijelentette, a csapatszellem a politikában is fontos. Az erdélyi magyar politikai szervezeteknek az Orbán Viktor által 2010-ben meghirdetett nemzeti együttműködés rendszerében kell összefogniuk. „A pártegység kényszerzubbonya nem illik az erdélyi magyarságra” – jelentette ki a volt püspök, majd az őszi parlamenti választásokra utalva hozzátette: „politikai megmérettetésre és erdélyi magyar válogatottra van szükség”. Tőkés László nyomatékosította, „bundázókkal” nem tud egy csapatban játszani, „olyanokkal, akik Bukarestben vajazzák le a mérkőzést, és nem az erdélyi magyarságot képviselik Bukarestben, hanem Bukarestet képviselik az erdélyi magyarság előtt” – fogalmazott Tőkés. Úgy vélte, „a doppingbotrányok”, a „szabálytalanul benevezett játékosok” vezettek a politika beszennyeződéséhez. „Tisztulásra van szükség az erdélyi magyar politikában” – nyomatékosította Tőkés László.

Semjén: legitim az RMDSZ lavírozása

Nemcsak Magyarországnak van felelőssége a nemzetrészek vonatkozásában, hanem a nemzetrészeknek is felelőségük van az egész magyarság ügyében - jelentette ki Semjén Zsolt magyar miniszterelnök-helyettes Tusnádfürdőn a Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor szerda délelőtti tartott hivatalos megnyitóján. Semjén Zsolt a román-magyar államközi kapcsolatok vonatkozásában hangsúlyozta a határon túli magyar pártok jelentőségét. Megemlítette: a júniusi önkormányzati választásokon döntő mértékben az RMDSZ kapta a felhatalmazást és a felelősséget a romániai magyarság képviseletére. Fontosnak tartotta, hogy az erdélyi magyarság képviselője szót tudjon érteni a romániai politika szereplőivel. Ennek érdekében „bizonyos fokú lavírozás legitim” - jelentette ki a miniszterelnök-helyettes. Semjén az „isteni dramaturgiának” tulajdonította, hogy éppen a szabadegyetem nyitónapján nyújtották be a 300 ezredik állampolgársági kérvényt határon túli magyarok, és ugyanezen a napon tették le a 200 ezredik állampolgársági esküt. Semjén Zsolt úgy vélte, a parlamenti ciklus végére félmillió határon túli magyar szerez magyar állampolgárságot, a 2014-ben alakuló magyar Országgyűlés pedig - a választójog határon túli kiterjesztésével - össznemzeti parlament lesz.

Az Erdélyi Magyar Egyeztető Fórum felélesztését sürgeti az EMNP

Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) vezetői nem érzik csúfos vereségnek az alakulat által a júniusi helyhatósági választáson elért eredmény, azonban nagy győzelemnek sem. Mindez a 23. Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor keretében, a tavaly bejegyzett politikai alakulat első évének mérlegéről rendezett fórumon hangzott el. Toró T. Tibor elnök elmondta, szembe kell nézni azzal, hogy a júniusi önkormányzati megmérettetés eredménye a néppárt számára ha nem is katasztrofális, de semmiképp nem mondható nagy sikernek. Ennek a legfőbb oka szerinte a kompetenciadeficit: hiába népszerűek és hitelesek a jelöltek, ha a közösség képtelen elhinni róluk, hogy ők ebben a balkáni környezetben jó vezetőkké válhatnak. „Nem visszaesés történt a párt népszerűségében, hanem nagy előrelépést tettünk a nulláról. Erről az alapról indulva komoly reményeket fűzünk, és jóval több szavazatra számítunk a 2016-os választásokon” – jelentette ki a Tusványoson Toró. Szerinte erős nyomás ér minden politikai szereplőt az Erdélyi Magyar

Egyeztető Fórum (EMEF) összehívására. „Remélem, nemcsak mi érezzük ezt, hanem az RMDSZ is, és a Tusványost követő napokban, hetekben talán képesek leszünk az EMEF-be új életet lehelni” – hangsúlyozta Toró T. Tibor. A politikus a Tusványoson megismételte, akár fúzió is létrejöhet az EMNP és az MPP között; e téren szerinte a polgáriakkal kapcsolatban nem értékrendi, hanem személyi problémák merülnek fel.

Tusványos: magyar pártok vezetői az összefogásról

A magyar összefogás szükségességéről beszéltek a külhoni magyar politikai szervezetek vezetői pénteken, a 23. Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor fősátrában rendezett nemzetpolitikai kerekasztalon. moderátor szerepét ellátó Répás Zsuzsanna, nemzetpolitikáért felelős államtitkár-helyettes bevezetőjében rámutatott: ritkán fordul elő, hogy a környező országokban egy éven belül választásokat rendezzenek. Ezért a külhoni magyar vezetők Tusványoson immár hagyománnyá vált tanácskozása idén az adott országban lezajlott, vagy küszöbön álló választásokra összpontosított. Borbély László, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) politikai alelnöke szerint a romániai önkormányzati választások bebizonyították, hogy az erdélyi magyarság nem akar megosztást, ezért szavazott csaknem 90 százalékban a szövetség jelöltjeire. Hangsúlyozta: az erdélyi magyarok több mint húsz éve tudják, hogy van egy olyan szervezet, amely képes megvédeni őket. Ahhoz, hogy ez az erő megmaradjon, összefogásra van szükség – tette hozzá. Az RMDSZ mindig meg kell találja a „modus vivendi” a mindenkor román kormánnyal, még akkor is, ha ellenzékben van - magyarázta Borbély. Toró T. Tibor, az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) elnöke elismerte, hogy az önkormányzati választásokat az RMDSZ nyerte, de szerinte egy kisebbségi szervezettől elvárható, hogy a kisebbségi véleményt se söpörje le az asztalról. Rámutatott, az új párt megjelenése százezer embert hozott vissza a magyar közéletbe, még ha ezek kétharmada a RMDSZ-re is adta voksát. Kifejtette: választások idején sem jó, ha a pártszempontok felülírják a nemzetpolitikai szempontokat, de utána négy év építkezésnek kell következnie, és ebben olyan kulcsszavak a meghatározóak, mint az összefogás, konszenzus, szolidaritás, egyeztetés. Az EMNP elnöke felhívással fordult az RMDSZ-hez, hogy az őszi parlamenti választások előtt leheljenek életet az Erdélyi Magyar Egyeztető Fórumba (EMEF), amely a nemzetpolitikai célok érdekében történő magyar összefogáshoz biztosíthat keretet. A közönség soraiban ülő Tőkés László EP-képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke hozzászólásában a „hatalomvakságtól” óvta az RMDSZ-t, és aggodalmát fejezte ki, a magyarság nemzeti érdekeit veszélyezteti a „balkáni típusú” politizálás. Tőkés is úgy vélekedett, csak az EMEF keretében való együttműködés lehet a járható út Erdélyben a magyar nemzetpolitikai célok megvalósulása felé.

Elutasítják Pontáék vagdalkozását az erdélyi magyar politikusok

Nem passzivitást jelentette a távolmaradás az erdélyi magyarok részéről, hanem világos állásfoglalást a Traian Băsescu államfő menesztése, illetve a Ponta- és Antonescu-féle, államcsínyszámba menő referendum ellen – jelentette ki nagyváradi sajtótájékoztatóján Tőkés László európai parlamenti képviselő. Tőkés megjegyezte, a népszavazáson láthatóan nemcsak a magyarok, hanem egész Erdély lakossága általában másképp szavazott, mint az

ország többi része. Szerinte a térkép az RMDSZ helyhatósági választási eredményeinek is ellentmond, hiszen míg a szövetség a referendumon való részvételre buzdította a magyar választókat, azok nem hallgattak rá, pedig az önkormányzati választáson nagy számban tették le voksukat a szövetség mellett. Toró T. Tibor, az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) elnöke a Krónikának úgy nyilatkozott, elégtételt jelent számára, hogy az erdélyi magyar közösség jelentős része egyetértett alakulata álláspontjával, és nem vett részt a vasárnapi referendumon. „Természetesen nem szeretném, ha bárki is úgy értelmezné, mindezt a néppárt javára írom, inkább arról van szó, hogy a magyar közösség bölcsen viselkedett, támogatta azt az elgondolást, amelyet az EMNP is a magáénak vallott” – fogalmazott Toró. Hangsúlyozta, a legfontosabb, hogy a hétfői népszavazás nyomán az erdélyi magyarságnak sikerült politikai közösségként, politikai nemzetrészként megfogalmaznia magát, megmutatva erejét a többségnek. Ne a magyarokat hibáztassák a referendum sikertelensége miatt – jelentette ki Kelemen Hunor RMDSZ-elnök, miután magyarok lakta megyékben a szövetség javaslata ellenére kevesen mentek el voksolni a népszavazáson. Kelemen Hunor úgy véli, az erdélyi magyarok szavazókedvét az is befolyásolta, hogy nem felejtették el, azt a kormányt, amelynek az RMDSZ is a része volt, és amelyet a magyar emberek egyébként minden gazdasági nehézség ellenére értékelték, éppen azok a szocialisták és liberálisok buktatták meg a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem miatt, akik most a magyarok részvételét, szavazatát kérték. A szövetségi elnök szerint az erdélyi magyarok azért is maradtak távol az urnáktól, mert a népszavazásnak számukra nem volt tétje. Nem volt magyar jelölt, olyan, aki a magyar érdeket képviselte volna. Ez is magyarázza azt, hogy alacsonyabb volt a részvétel, mint az önkormányzati, parlamenti, európai parlamenti vagy magyar jelöltet is felvonultató államelnöki választáson, amelyeken a magyar közösség mindig a Szövetség álláspontját figyelembe véve szavazott. A Magyar Polgári Párt (MPP) szerint a romániai magyar választók távolmaradása a Traian Bănescu felfüggesztett államfő leváltásáról szóló népszavazástól nem passzivitást jelent, hanem egyértelmű állásfoglalást – olvasható a párt hétfői közleményében. A dokumentum szerint Székelyföldön és a többi magyarlakta vidékeken távolmaradással tüntettek az emberek a Szociálliberális Szövetség (USL) politikája ellen. Az MPP szerint a referendum ismét bebizonyította, hogy az erdélyi magyar közösség képes eldönteni országos kérdéseket is. Az MPP megítélése szerint az erdélyi magyarok nemcsak a „nacionalista kirohanásokra adtak frappáns választ”, hanem egyértelműen kijelölték az irányt is azáltal, hogy „nem hallgattak a részvételre biztató szirénhangokra, és elutasították a baloldali-liberális szövetség, illetve azok cinkosainak kísérletét” – olvasható a közleményben.

Népszámlálás 2011.: ismertették a települési adatokat

A szórványban élő magyarság fogyott leginkább 2001 óta Szlovákiában, a magyarság arányának legalacsonyabb mértékű csökkenése pedig azokon a településeken mutatkozott meg, ahol még lehet többsmagyarságról beszélni - derült ki a 2011-es népszámlálás

eredményeinek településekre lebontott kimutatásából, amelyet a napokban hozott nyilvánosságra a pozsonyi Statisztikai Hivatal (SÚSR). Az adatokból kiderült, hogy két várost – az ország délkeleti részén fekvő Tiszacsernyőt és Nagykapos – leszámítva Szlovákia minden olyan településén, ahol élnek magyarok, 2001 óta csökkent a magyarság aránya. Ezzel egyidejűleg, Nagykapos kivételével mindenütt nem csupán a magyarság aránya, de lélekszáma tekintetében is csökkenés volt tapasztalható. Azokon a felvidéki településeken ahol a magyarság aránya meghaladja az 50 százalékot, átlagban 5-10 százalék körüli aránycsökkenést mutatott ki a 2011-es népszámlálás. Az ennél alacsonyabb arányú magyar lakossággal rendelkező településeken viszont ennél rendszerint jóval nagyobb mértékben csökkent a magyarság aránya. Azokban a városokban, ahol kisebbségben van a magyarság, szinte kivétel nélkül 20 százalék feletti volt az arány csökkenése. Révkomáromban 53,8 százalékos a magyarok aránya, Dunaszerdahelyen 74,5, Somorján 57,5, Nagymegyeren 75,6, Gútán 76,7, Ógyallán 41,2, Párkányban 60,7. Érsekújvárott már csak a lakosság 22,3 százaléka vallotta magát magyarnak, Rimaszombatban 29,6, Rozsnyón pedig 19,7 százaléknyi magyar él. Gyurgyík László szociológus az MTI-nek adott nyilatkozatában elmondta, a szórványmagyarság nagyobb arányú csökkenése sajnálatos, ugyanakkor nem meglepő jelenség. Úgy véli, a jelenség legfőbb oka, hogy azokon a településeken, ahol alacsonyabb a magyarság aránya, nincsenek meg azok az intézmények, amelyek elősegíthetnék a magyarság megmaradását. Rámutatott: minél kisebb egy adott településen egy adott kisebbség aránya, annak képviselői annál kevésbé vállalják fel nemzeti hovatartozásukat. Hozzátette: éppen ezeken a településeken a leggyakoribbak a vegyes házasságok is, amelyek terén a tapasztalat azt mutatja, hogy az azokban születő gyermekek nagy része már nem fogja magyarnak vallani magát.

Pásztor István Tuszványoson

Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) elnöke szerint bár még nem ismerik a legfrissebb népszámlálási adatokat Szerbiában, de az biztos, „túl sokan leszünk ahhoz, hogy lemondjunk az érdekérvényesítés ambíciójáról”. Szerbiában sikerült a magyar szavazókat visszafordítani a magyar politika támogatása felé, már nincs olyan mértékű átszavazás – mondta el az elnök Tuszványoson, a Választások 2012 Kárpát-medencei fórumon. Mindazonáltal szerinte soha ekkora választási harc nem volt Szerbiában, mint legutóbb, amikor a VMSZ régi szövetségese, Boris Tadić szerb elnök Demokrata Pártja akarta lesöpörni őket, minden eszközt felhasználva ellenük. A magyar-magyar összefogás azonban működött, a végeredmény vállalható. Ismét van 5 fős önálló magyar frakció a belgrádi parlamentben, és Vajdaságban is jó pozíciókat szereztek meg a választásokkor. Az alapcél, hogy ne csökkenjen a politikai befolyásuk Szerbiában, ugyanakkor a célok nagyrészt megvalósultak, működik a kulturális autonómia. A VMSZ most az új szerb kormányban nem vesz részt, bár kapott felkérést; konstruktív ellenzéki pozícióban van, kölcsönösen nyitott viszonyban a kormánypárttal, tartományi szinten viszont a

demokratákkal szövetkeznek továbbra is, mivel ha nem így lenne, „a fél szárnyunk törne le”. „Újabb négy évet teremtettünk meg magunknak” – fogalmazott Pásztor, aki reméli, ebben az előttük álló időszak a további előrelépés esélyeit hordozza. Sajnos júliusban a szerbiai alkotmánybíróság a Vajdaság autonóm tartomány illetékességéről szóló törvény egyes szakaszait alkotmányellenesnek minősítette, csorbítva a jogköröket, ám van nyitottság a szerb parlamenti többség részéről, hogy ezt az ügyet politikailag oldják meg – közölte Pásztor. A külföldi magyaroknak elemi érdeke, hogy Magyarország erős, tekintélyes ország legyen, ezért aggodalommal és reménykedéssel figyeljük, ami Magyarországon történik – fogalmazott Pásztor. Magyarországnak fontos szerepe van a külföldi magyar közösségek fennmaradásában, ugyanakkor ezeknek a közösségeknek célja kell legyen az is, hogy minél kevesebb külső segítségre szoruljanak, és önerőből fenntartsák magukat – zárta hozzászólását a VMSZ elnöke a tusványosi fórumon.

Pásztor: az új kormány megérdemli a támogatást

Pásztor István, a tartományi képviselőház elnöke azt nyilatkozta, az új kormány és Ivica Dačić kormányfő programbeszéde minden kétséget kizáróan megérdemli a polgárok egyöntetű támogatását. Jó, hogy megalakult a kormány, mert ez „stabilizálni fogja a szerbiai politikai színteret” – fejtette ki Pásztor sajtótájékoztatóján, majd hangsúlyozta: a köztársasági kormány célkitűzései helyénvalóak, de a végén lehet majd lemérni a konkrét lépéseket és azok eredményességét. A tartományi képviselőház elnöke kiemelte, elégedett azzal, amit Dačić expozéjában kifejtett, vagyis, hogy az új szerbiai kormány síkraszáll Vajdaság autonómiájáért az alkotmányos kereteken és a vajdasági alaptörvényen belül, s ilyen értelemben védeni fogja ezt az autonómiát. „Ez nem Vajdaság autonómiája Szerbia ellenében, hanem egy autonómia Szerbián belül” – hangsúlyozta Pásztor István.

Demoralizálja a kárpátaljai magyarokat a magyar választókerület hiánya

A magyar többségű választókerület hiánya demoralizálja a kárpátaljai magyarságot – hangzott el Tusványoson a Választások 2012 munkacímű kerekasztalon, amelyen a Kárpát-medencei magyarok területi politikai szervezetei képviseltették magukat. Brenzovics László, a KMKSZ alelnöke szerint azért van különleges helyzetben a kárpátaljai magyarság, mivel Ukrajnának Magyarország legnagyobb szomszédjaként középtávon sincs esélye csatlakozni az Európai Unióhoz. 2012 őszén lesznek a parlamenti választások, és hiába, hogy segített a magyar kormány, a választókerületeket úgy alakították át Ukrajnában, hogy a tömbben élő magyarság nem kapott külön körzetet, így nagyon kevés az esély, hogy képviselőt juttathatnak az ukrán parlamentbe. Csupán egy körzetben van erre minimális esély, amennyiben sok párt állít jelölteket. Kárpátalján tömeges jelenség a magyar szavazók körében az ukrán pártokra való átszavazás, melynek oka a nem magyar pártok erőteljes expanziója: magyar személyeket indítanak listáikon, korrumpálják a választókat. Ezt a folyamatot vissza kell fordítani, hangsúlyosabban kell foglalkozni a társadalom építésével – vélte. Ukrajna nem tudni, merre halad, fiatal ország, és nagyon erős belső feszültségek vannak a keleti, orosz többségű országrész és a nyugati ukrán

nacionalisták között – vélte Brenzovics. Kifejtette reményét, hogy Magyarország térségbeli súlya növekedni fog, és ez odahathat, hogy ismét legyen képviselte a kárpátaljai magyarságnak az ukrán parlamentben. A Kárpát-medencei egyeztetésről azt mondta: még mindig, 20 év után sincs stabilitás, a határon túli magyar közösségek helyzete periodikusan változik hol egyik, hol másik országban, ám egyvalamiben biztosak a képviselő szervezetek: igyekeznek a magyar közösségek túlélését biztosítani szülőföldjükön.